

Nyt fra samlingerne

Samlingsarbejdet i 2019 har været både strategisk og konkret. Museumsinspektør Hans Buhl er udpeget som ny samlingsleder, der er formuleret en medicinhistorisk indsamlingspolitik, Århus Kommunehospital lukkede, og vores kælderetage er blevet ramt af et skadedyrsangreb.

Det skæggede sølvkræ – sølvfiskens store og knapt så fugtkrævende slægtning – har længe været udbredt i Norge, og nu er det desværre også kommet til Danmark, hvor det bl.a. er dukket op i adskillige museumsmagasiner, herunder Steno Museets. Skægkræet, som det også kaldes, er ufarligt for mennesker. Men desværre har de en forkærlighed for papir, bomuld og lignende tørre materialer, hvilket gør dem særdeles uønskede.

Derfor har vi iværksat en omfattende monitorering med limfælder og påbegyndt en rengøring for at minimere mængden af føde. Desuden holder vi systematisk øje med temperatur og luftfugtighed i magasinerne. Og hvis det ikke er nok til at minimere problemet, må vi tage kraftigere midler i brug for at sikre de mange genstande og arkivalier for fremtiden.

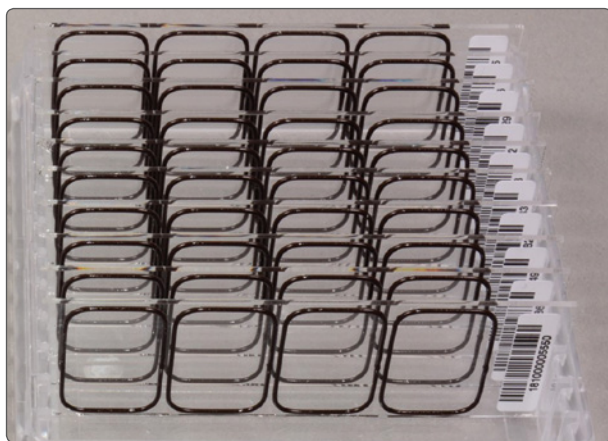
Idéen om det “lille nationalmuseum”

Et strategisk arbejde med indsamling har været vigtigt inden for fagområdet “medicinhistorie” i 2019. Og det kræver en lille forhistorie.

I 1991 annoncerede museumsinspektør Jens E. Donner i det medicinske

fagblad *Medicus*, at “vi vil også her – som så ofte før – opfordre alle, som har instrumenter, apparater, medicinske bøger m.fl., til at tænke på museet.”

Det siger næsten sig selv, at et ungt museum, som Jydsk Medicinhistorisk Museum/Steno Museet var dengang, ønskede sig en samling, så de kunne blive et “rigtigt” museum. Tilmed ønskede Donner at have en “repræsentativ” samling for hele lægevidenskabens, hvilket på sin vis også

De ser måske kedelige ud, men de er intet mindre end revolutionerende. Her er en uges forbrug af såkaldte genchips på Aarhus Universitetshospital fra foråret 2019, hvormed 40 fostre fik undersøgt alle deres 22.000 gener for arvelige sygdomme. Det giver også etiske dilemmaer, fordi ikke alle forældre ønsker at få at vide, hvilke sygdomme deres foster potentielt kan udvikle. Foto: Cecilie Lindberg.

*Fra Klinisk Biokemisk Afdeling indsamlede vi denne prøvetagningsvogn. Et mobilt arbejdsområde og en arketypisk genstand i moderne biomedicin, som kræver en prøve af patientens krop for at fungere.
Foto: Erik Balle.*

er forståeligt, hvis museets mission er at fortælle om hele lægevidenskabens historie.

Problemet er, at det på nogle punkter er en dårlig

og vanskelig mission. Den er dårlig, fordi søstermuseet Medicinsk Museion i København har gjort præcist det samme i de sidste 100 år, ligesom mere end 15 ty-

ske medicinhistoriske museer, 4 hollandske osv. Den er også vanskelig og særdeles ressourcekrævende, fordi lægevidenskabens er blevet enorm i vor tid. Det er umuligt at være repræsentativ, fordi vi så aldrig vil kunne gå i dybden med nogle emner.

Således kan og skal Steno Museet ikke være et lille nationalmuseum inden for medicinhistorien. Derfor har vi arbejdet hårdt på at få formuleret en indsamlingspolitik for medicinhistorien, så museet bedre kan styre indsamlingen af genstande og sørge for, at det ikke kun er tilbudte genstande, som indsamles, men også genstande, som museet på eget initiativ indsamler.

F.eks. har museet sidste år indsamlet og dokumenteret det nyeste nye inden for fosterdiagnostik, hvor såkaldte "genchips" kan screene et helt fosters arvemateriale med én undersøgelse. Vi har også fortsat vores arbejde med at indsamle og dokumentere retsmedicinen i Jylland.

Lukning af kommunehospitalet

I marts 2019 lukkede Århus Kommunehospital efter 125

års uafbrudt virke. Hospitalet blev oprettet i 1890'erne som et fyrtårn for den moderne medicin med 140 senge, en overlæge og to reservelæger. Det lukkede, fordi pladsen var blevet for trang på Nørrebrogade, og det samme følte samlingsafdelingen i de første måneder af året, hvor en række hospitalsafdelinger skulle rummes og henvendte sig til Steno Museet.

En uge før rømningen af den legendariske Radiumstation fik vi tilbudt et konferencebord fra stationens oprettelse, hvor professor Carl Krebs havde siddet for bordenden i 40 år.

Vi besøgte Røntgenafdelingen, hvor professor Anne Grete Jurik havde samlet røntgenbilleder til os, hvorefter en anden medarbejder havde kasseret dem pga. den forestående rømning. Der var heldigvis rigeligt at tage af, så vi fik alligevel en flot samling af gammeldags, fotografiske røntgenbilleder.

Vi besøgte også en næsten mennesketom Klinisk Biokemisk Afdeling, som havde analyseret patienters blodprøver i døgndrift i en menneskealder. Hospitals-tekniker Erik Petersen fortalte, at den allersidste blod-

I 1988 lancerede Canon dette "still video camera", som blev et skridt på vejen til det digitale kamera. Det var et elektronisk fotoapparat, der gemte faste billeder som analoge signaler på en magnetisk videodisk. Foto: Mary Marie Kromann.

prøve skulle analyseres "på fredag". Han var synlig berørt af situationen og et hospital, som var præget af opbrud.

Videnskabshistorisk hverdagselektronik

Museets andet fagområde har ikke på samme måde været præget af store, akutte indsamlingsprojekter.

Så indsamlingen i 2019 har især bestået af supplering af vores samling af moderne hverdagselektronik. Der er således indsamlet en snes forskellige mobiltelefoner, heraf halvdelen fra den samme donator,

hvilket illustrerer en persons "mobil-karriere", som bl.a. har været stimuleret af "enkronestilbud" på nye telefoner ved tegning af abonnement.

Der er bl.a. også indsamlet et elektronisk, men ikke digitalt fotoapparat fra 1988 samt en række avancerede lommeregnerne fra begyndelsen af 1990'erne. Som omtalt på side 12 dokumenterer de, hvordan den teknologiske udvikling nødvendiggjorde en ændring i gymnasiets matematikundervisning og eksamensformer.

*Morten Arnika Skydsgaard og
Hans Buhl*